
MKZ: KOSTEN VAN BESTRIJDING DOOR RUIMING LAGER

Koos de Vlieger

De kosten van bestrijding van Mond- en Klauwzeer (MKZ) kunnen sterk uiteenlopen. Inzicht daarin is van belang bij het nemen van beslissingen over de te kiezen strategie, zoals die in draaiboeken wordt vastgelegd. Tegen die achtergrond heeft het Ministerie van LNV aan het LEI gevraagd van twee scenario's de economische gevolgen in beeld te brengen. De resultaten zijn benut bij de in december 2001 in Brussel gehouden Europese conferentie over MKZ-bestrijding.

De volgende scenario's zijn doorgerekend:

1. 'vaccinatie met ruiming', dit is de in 2001 in Nederland gevolgde aanpak;
2. 'vaccinatie zonder ruiming', dit is wanneer alle gevaccineerde dieren in leven blijven, met uitzondering van de dieren op besmette bedrijven.

In de berekeningen is uitgegaan van een vaccinatiegebied, als voorbeeld de driehoek 'Veluwe'. Hiervoor zijn de financiële gevolgen voor de agribusiness en het toerisme bepaald. Het gaat hierbij om de gevolgen wat betreft omzet, toegevoegde waarde, export, werkgelegenheid en overige kosten (handhaving, bestrijdingskosten). Daarbij zijn ook de invloeden op de prijzen van het vee e.d. meegenomen. Overigens is de berekening niet geheel representatief voor de uitbraak in 2001. De berekening gaat ook voorbij aan schade in andere sectoren dan landbouw en toerisme. De uitgangspunten voor de berekening zijn vermeld in tabel 1.

De effecten van ruiming, vaccinatie en exportverboden voor de agribusiness zijn berekend met behulp van gegevens uit de input/outputanalyse van de Nederlandse agribusiness. Hiermee zijn de effecten op de totale verkochte waarde, de toegevoegde waarde en de werkgelegenheid geschat. Daarnaast is de omvang van de vergoeding voor de dieren die na de vaccinatie zijn geslacht berekend, alsmede de kosten van de handhaving van de verschillende maatregelen en het inkomensverlies voor de RVV door het geringer aantal slachtingen en de verminderde in- en uitvoer. Ook bijstandsuitkeringen aan bedrijven die in financiële problemen komen zijn in de beschouwing betrokken.

Voor de toeristische sector is met behulp van gegevens van Toerisme, Recreatie Nederland (TRN) een globale schatting gemaakt van het verlies aan omzet. Overigens komen deze gegevens uit een enquête, zodat de betrokkenen de gevolgen mogelijk te hoog hebben geschat. Bovendien is geen rekening gehouden met compensatie door meer toeristen op een ander tijdstip of op een andere plaats in Nederland. Omdat de getroffen recreatiebedrijven ook lagere kosten hadden, is het omzetverlies groter dan het inkomensverlies. Overigens is in de becijfering voor de toeristische sector niet de omzetsdaling van toeleverende bedrijven opgenomen.

Tabel 1 *Verschillen in uitgangspunten van de scenario's 'vaccinatie met ruiming' en 'vaccinatie zonder ruiming'*

	<i>Vaccinatie met ruiming</i>	<i>Vaccinatie zonder ruiming</i>
Vee op besmette bedrijven	Geruimd	Geruimd
Vee/veeproducten in vaccinatiegebied	Geruimd	Niet geruimd, producten worden op binnenlandse markt afgezet
Vee/veeproducten in toezichtsgebied	Exportverbod voor: - EU: 2 maanden a) - niet-EU: ten minste 4 maanden a)	Exportverbod voor: - EU: 12 maanden - niet-EU: ten minste 12 maanden
Vee/veeproducten in rest van Nederland	Exportverbod voor: - EU: geen restricties - niet-EU: ten minste 4 maanden a)	Exportverbod voor: - EU: geen restricties - niet-EU: ten minste 12 maanden

a) Aangenomen is dat het - vanaf moment van laatste uitbraak - nog 1 maand duurt voordat alle gevaccineerde dieren zijn geruimd. Hierna geldt nog een exportverbod van 1 maand (voor EU-export) en tenminste 3 maanden (voor niet-EU export).

Ruiming kost minder

Uit de resultaten van de analyse (zie tabel 2) blijkt, dat de kosten voor de agribusiness in het 'vaccinatie zonder ruiming' scenario aanzienlijk hoger zijn dan in het 'vaccinatie met ruiming' scenario. De hogere kosten voor de agribusiness zijn vooral een gevolg van de effecten op de prijs van het langdurige exportverbod naar derden landen van vee en veeproducten uit de rest van Nederland. Er moet dan immers rekening worden gehouden met een duidelijk lagere prijs van het vee gedurende tenminste 12 maanden. De kosten in het 'vaccinatie met ruiming'- scenario zijn vooral een gevolg van een geringere productie door de tijdelijke leegstand van bedrijven, hetgeen ook tijdelijk verlies aan werkgelegenheid tot gevolg heeft. Maar omdat het exportverbod dan in principe slechts 2 resp. 4 maanden hoeft te duren, kunnen de prijzen weer veel eerder herstellen en op een normaal niveau terug komen.

Tegenover de extra kosten voor de agribusiness in het scenario zonder ruiming staan dan wel lagere kosten voor de overheid voor handhaving en bestrijding. Ook de overige kosten zijn lager, evenals het omzetverlies bij toerisme en recreatie. De toeristische bedrijven kunnen dan immers weer eerder hun poorten openen. Deze voordelen voor de overheid en de toeristische bedrijven bij de variant zonder ruiming wegen echter lang niet op tegen de dan hogere financiële verliezen voor de agrarische bedrijvigheid.

Tabel 2 Totaal overzicht van de gevolgen van beide scenario's in miljoen euro

	Vaccinatie met ruiming	Vaccinatie zonder ruiming
<i>Agribusiness</i>		
Kosten agribusiness		
1. omzetderving	168,4	1.047
2. daling toegevoegde waarde	51,3	314
Vermindering werkgelegenheid (mensjaren)	1.340	0
Uitgaven overheid voor handhaving en bestrijding		
1. ruiming	149	.
2. handhaving	5	0
Overige kosten	1,4	.
1. welzijn	-	-
2. RVV	0	-
3. bijstand zelfstandigen	1,4	-
<i>Toerisme/recreatie</i>		
Omzetverlies	79	39,5

Meer informatie:

Rapport 2.01.14 *Bestrijdingsscenario's voor Mond- en Klauwzeer* (ook in het Engels beschikbaar: Scenario's for eradicating Foot-and-Mouth disease).